

Keuzedeel mbo

Teeltspecialisatie, geschikt voor niveau 3

gekoppeld aan één of
meerdere kwalificaties mbo

Code

K0319

Penvoerder: Sectorkamer voedsel, groen en gastvrijheid
Gevalideerd door: Sectorkamer voedsel, groen en gastvrijheid
Op: 14-01-2016

1. Algemene informatie

D1: Teeltspecialisatie, geschikt voor niveau 3

Studielast

240

Beroepsvereisten

Nee

Certificaten

Nee

Gekoppeld aan kwalificatie(s)

Zie bijlage op www.s-bb.nl/kwalificatiedossiers

Toelichting

Teeltbedrijven leggen zich soms toe op het telen van gespecialiseerde producten of gewassen zoals paddestoelenteelt, boomteelt, fruitteelt, bollenteelt of glastuinbouw. Regionaal zijn er teeltspecialisaties te zien zoals de aspergeteelt in Limburg en de aardappel- en uienteelt in Zeeland. En er wordt geëxperimenteerd met nieuwe teelten zoals bijvoorbeeld soja en zeegras. Het telen, oogsten en verwerken van deze gespecialiseerde producten/gewassen vraagt specifieke kennis en vaardigheden van de beginnend beroepsbeoefenaren. Dit keuzedeel biedt de mogelijkheid om in te gaan op specifieke teelten die nog niet in het dossier aan bod zijn gekomen.

Relevantie van het keuzedeel

Het keuzedeel Teeltspecialisatie is een aanvulling op het dossier Agrocluster. Dit keuzedeel biedt de mogelijkheid om specifieke (regionale) teelten en nieuwe teelten aan bod te laten komen. Het zwaartepunt verschilt sterk per regio en zo kan het onderwijs flexibel inspelen op deze vraag naar specialistische teelten voor bijzondere markten en doelen. De beginnend beroepsbeoefenaar kan zich met dit keuzedeel specifiek richten op de specifieke teelten in zijn regio en daarmee zijn waarde op de regionale arbeidsmarkt vergroten.

Beschrijving van het keuzedeel

Dit keuzedeel beschijft de teelt van specialiseerde producten of gewassen. Het omvat het telen, oogsten en verwerken van deze gespecialiseerde producten/gewassen.

Branchevereisten

Nee

Aard van keuzedeel

Verbredend

Verdiepend

2. Uitwerking

D1-K1: Telen van gespecialiseerde producten/gewassen

Complexiteit

Het werk van de beginnend beroepsbeoefenaar wordt gekenmerkt door routinematige teeltgebonden handelingen. Afhankelijk van de specialisatie zijn deze handelingen meer of minder divers. Belangrijk bij het werk is het werktempo en de afstemming met collega's uit het bedrijf. Het werken met gespecialiseerde producten vereist een continue alertheid, omdat de conditie van het levende materiaal beïnvloed wordt door vele factoren en omstandigheden. Bij de gespecialiseerde teelt- en oogstwerkzaamheden werkt hij met technische- en geautomatiseerde systemen. De beginnend beroepsbeoefenaar speelt in op de veranderende omstandigheden, omgevingsfactoren en de risico's die dat met zich meebrengt voor zichzelf, de omgeving, het gespecialiseerde product en de planning. De beginnend beroepsbeoefenaar heeft kennis nodig van de gespecialiseerde producten/gewassen waarmee hij werkt, de verschillende onderdelen van de gespecialiseerde teelt, de samenhang tussen de onderdelen van de teelt en de schakels in de keten. Daarnaast heeft hij vaardigheden nodig voor de teeltvoorbereiding, de begeleiding van de teelt, de oogst en de verwerking van de gespecialiseerde producten/gewassen. Ook heeft hij kennis en vaardigheden nodig voor het begeleiden van de werkzaamheden en het bewaken van de planning.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beginnend beroepsbeoefenaar heeft een uitvoerende en begeleidende rol bij het werken met de gespecialiseerde teelt. Hij werkt zelfstandig. Hij is daarbij verantwoordelijk voor zijn eigen werk en veiligheid en het werk en de veiligheid van zijn team. Ook is hij verantwoordelijk voor de organisatie en de voortgang van de werkzaamheden binnen zijn team.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- Heeft kennis van de gebruikelijke vaktermen/vakjargon uit de branche
- Heeft kennis van (ver)storingen/afwijkingen aan o.a. teelt, gewas, product, productieproces
- Heeft inzicht in techniek, werking en gebruik van veel voorkomende apparatuur
- Heeft inzicht in de gevolgen van zijn handelen voor het milieu
- Heeft kennis van de teelt (o.a. teeltproces, teelthandelingen, teeltopbrengst)
- Heeft kennis van het feit dat het bedrijf binnen een kringloop functioneert
- Heeft inzicht in de invloed van groeimediusm of bodem, voedingsstoffen en meststoffen op de teelt (o.a. kwaliteit, opbrengst)
- Heeft kennis van hygiënische maatregelen bij de meest voorkomende ziekten en plagen en afwijkingen
- Heeft kennis van onkruiden, ziekten, plagen en abiotische afwijkingen
- heeft kennis van het begeleiden van werkzaamheden
- Kan onderhoud toepassen aan machines en apparatuur
- Kan de kwaliteit controleren
- Kan kwaliteitsnormen toepassen
- kan de planning bewaken

D1-K1-W1: Bereidt de gespecialiseerde teelt voor

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar voert de opgedragen werkzaamheden uit ter voorbereiding aan de daadwerkelijke teelt van het gespecialiseerde product/gewas. Afhankelijk van het type product/gewas hebben de werkzaamheden betrekking op het zaai- en plantklaar maken van de gronden, het ontsmetten van kassen en voorraadbemesting, het voorbereiden van het plant- en pootmateriaal, het leeghalen en reinigen van cellen voor een volgende teelt, het uitvoeren van grondbewerking, het vermeerderen van gewassen door zaaien, stekken, enten, scheuren of afleggen, het bewerken van groeimediusms, het sorteren en lezen van plantgoed, het sorteren en lezen van plantgoed en het snoeien en inknippen van vruchtbomen. In de meeste situaties is ook het werken met (gespecialiseerde) machines en het reinigen en onderhouden van machines aan de orde. De beginnend beroepsbeoefenaar zorgt voor de aan- en afvoer van het materiaal en de benodigde apparatuur. Wanneer nodig heft hij kleine storingen aan materialen en apparatuur op. Hij bepaalt de werkvolgorde en taakverdeling in zijn team, en plant en controleert de werkzaamheden.

Resultaat

D1-K1-W1: Bereidt de gespecialiseerde teelt voor

De randvoorwaarden voor de gespecialiseerde teelt zijn in orde.
De behandeling van (levend) materiaal verloopt op verantwoorde wijze.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- voert vakkundig en volgens instructie voorbereidende werkzaamheden uit
- werkt systematisch en zorgvuldig en in het tempo dat nodig is om het vereiste productieniveau te halen
- werkt efficiënt en effectief met (gespecialiseerde) machines, apparatuur en/of gereedschappen
- communiceert zorgvuldig met teamleden over werkzaamheden en/of afwijkingen
- neemt op basis van vakdeskundigheid actie bij afwijkingen
- werkt soepel samen met collega's en communiceert zorgvuldig met teamleden over de voorbereidende werkzaamheden
- adviseert op verzoek zijn leidinggevende over de voortgang van de werkzaamheden en signaleerde afwijkingen

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Kwaliteit leveren, Instructies en procedures opvolgen

D1-K1-W2: Begeleidt de gespecialiseerde teelt

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar voert de opgedragen werkzaamheden uit voor het begeleiden van de teelt van het gespecialiseerde product/gewas. Afhankelijk van het type product/gewas hebben de werkzaamheden betrekking op het (machinaal) verplaatsen van producten, het selecteren van plantmateriaal, het vlakken van bedden, het planten van gewas, het oppotten van producten, het begeleiden van de groei, het onderhouden van het gewas, het meehelpen bij de teeltwisselingen en het ondersteunen bij teeltmaatregelen zoals sproeien van cellen en bewateren van gevulde cellen, het verwijderen van onkruid, afwijkingen, dwalingen, zieke planten en opslag, het uitvoeren van bemesting en ondersteunen bij de berekening en het registreren en uitzetten van bestrijding. Deze voornamelijk routinematige handelingen omvatten de verzorging van het gespecialiseerde gewassen/producten en de begeleiding van de groei tot aan de oogst. Ook het dagelijks onderhoud van (gespecialiseerde) machines en het opheffen van kleine storingen aan machines hoort hierbij. De beginnend beroepsbeoefenaar zorgt voor de planning, voorbereiding, uitvoering, begeleiding en controle van de werkzaamheden voor de teelt van de gespecialiseerde producten/gewassen. Dit omvat (soms complexe) handelingen als het vaststellen van de kwaliteit, het nemen van maatregelen ter verbetering van de kwaliteit middels klimaatbepaling, bemesting en watervoorziening, het coördineren en beïnvloeden van bloei en groei en het begeleiden van de groei en vruchtbaarheid. Ook het plannen en bestellen van materiaal, het verdelen en controleren van werkzaamheden en het voeren van intern en extern overleg behoort tot de taken van de beginnend beroepsbeoefenaar.

Resultaat

Het gespecialiseerde product/gewas is gezond en groeit.
De teelt produceert volgens verwachtingspatroon of norm.
De behandeling van (levend) materiaal verloopt op verantwoorde wijze.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- voert vakkundig en volgens instructie werkzaamheden bij de verzorging van de teelt uit
- werkt systematisch en zorgvuldig en in het tempo dat nodig is om het vereiste productieniveau te halen
- werkt efficiënt en effectief met (gespecialiseerde) machines, apparatuur en/of gereedschappen
- voert vakkundig routinematige en complexe werkzaamheden uit bij de verzorging van de teelt
- neemt op basis van vakdeskundigheid actie bij afwijkingen aan het groeistadium van de teelt
- werkt soepel samen met collega's en communiceert zorgvuldig met teamleden over de teelt
- adviseert op verzoek zijn leidinggevende over de voortgang van de werkzaamheden en signaleerde afwijkingen
- voert gewasbescherming uit conform wettelijke voorschriften en bedrijfsrichtlijnen

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Kwaliteit leveren, Instructies en procedures opvolgen

D1-K1-W3: Oogst en verwerkt de gespecialiseerde producten/gewassen

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar voert de opgedragen werkzaamheden uit voor de oogst, opslag en/of afzet van de gespecialiseerde producten/gewassen. Afhankelijk van het type product/gewas hebben de werkzaamheden betrekking op het oogsten of verzamelen van het oogstbare product, het bepalen van het oogsttijdstip, de oogstkwaliteit, bessen en sorteren. Ook het registreren van afwijkingen het transporteren, reinigen van producten/gewassen en materialen en het afwerken, sorteren en verpakken van het geoogste product/gewas hoort hierbij. De beginnend beroepsbeoefenaar adviseert de leidinggevende over het oogsttijdstip en begeleidt de oogst, opslag en/of afzet. Hij kiest daarbij de juiste machines, materialen en middelen. Indien van toepassing zorgt hij voor de nabewerking van de bodem of het teeltmedium.

Resultaat

Het oogstrijpe gespecialiseerde product/gewas is geoogst en klaar voor de afzet.

De bodem of het teeltmedium is gereed voor de volgende cyclus.

Het oogst- en verwerkingsproces verloopt optimaal.

De behandeling van (levend) materiaal verloopt op verantwoorde wijze.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- werkt systematisch en zorgvuldig en in het tempo dat nodig is om het vereiste productieniveau te halen
- werkt efficiënt en effectief met (gespecialiseerde) machines, apparatuur en/of gereedschappen
- werkt hygiënisch en voorkomt besmetting
- communiceert zorgvuldig met teamleden over werkzaamheden en/of afwijkingen
- voert vakkundig routinematige en complexe werkzaamheden uit bij de oogst en verwerking van het geoogste product/gewas
- neemt op basis van vakdeskundigheid actie bij afwijkingen aan het groeistadium van de teelt
- werkt soepel samen met collega's
- plant de inzet van mensen, machines, materialen en middelen rekening houdend met beschikbaarheid en kosten
- adviseert zijn leidinggevende deskundig over het juiste oogsttijdstip

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Kwaliteit leveren, Instructies en procedures opvolgen